

8 évtized kosárlabda, 40 év barátság

Tóber „Tata” könyvbe szedte a múltat

● Az 1950-es években nem nagyon volt más szórakozás, ennek köszönhető a pezsgő sportélet Gyergyószentmiklóson, ekkor volt csúcson a kosárlabdázás is, ekkor nyerte az ifjúsági lánycsapat két országos bajnoki címét, és később az ekkor fellendült kosaras mozgalomból jött létre az öregfiúk Barátság Kupája. Rengeteg adat és emlék látott most napvilágot könyv formájában a kosárlabdás körökben „Tata” néven ismert id. Tóber József munkája révén.

GERGELY IMRE

– A gyergyószentmiklósi kosárlabdázás és az öregfiúk barátság kupájának története: ez a most megjelent könyvének a címe. Kezdjük az elején! Aki még nem olvasta, mit talál ebben a míves, több mint 500 oldalas kötetben a gyergyói kosárlabda gyerekkoráról?

– A néhai id. Basilides Tibor tanár honosította meg ezt a sportot is Gyergyószentmiklóson, 1941-ben. Ezt az ő emlékiratnak is mondható írásaiból tudjuk. Rengeteg adatot feljegyzett, amit a fia, Tibor mutatott meg nekem, ezeket végignéztem, rendszereztem. A főgimnázium diákjai játszották először. Az ő kezdeményezésére jött létre a mostani Forradalom negyed helyén, az akkori sporttelepen a jégpálya és tenispályák mellett a salakos kosárlabdapálya és az első palánkok, ahol elindult a sportág. Később az iskola kistermében folytatódott, majd megépült a jelenlegi két terem is. Az újabb, nagyobb csarnoknak az én kezdeményezésésemre adták Basilides Tibor nevét. Én 15 évesen játszottam még ellene is. Később, az 50-es évek végén a középiskolás fiúcsapat a Maros Magyar Autonóm Tartomány bajnokságában játszott, a lányok pedig 1957-ben ifjúsági országos bajnokságot nyertek, hírnevet szerezve a városnak, és címüket egy évvel később itthon, Gyergyószentmiklóson meg is tudták védeni. Az akkori sikeres lánycsapatból pedig többen válogatott játékosok, többszörös felnőtt bajnokok is lettek, mint például Molnár Borbála vagy Romfel Irén. Ha a kezdetekről beszélünk, ezeket kell kiemelni.

A sport abban az időben nagyon népszerű volt, a jégkorong és a labdarúgás sok nézőt vonzott, de nem szabad azt sem elfeledni, hogy Gyergyószentmiklós gyereklabdacsapata kétszeres bajnok volt. Mire harmadszor is megismételték volna, Bukarest inkább felszámolta a sportágat. Emlékszem, egyszer egy magyarországi csapat játszott itt, ki volt téve a magyar zászló, rengetegen jöttek meccsre. Amikor a B ligás lány kosárlabdacsapat játszott, alig lehetett elférni. Akkoriban ez más volt, mint ma, igazából nem volt más szórakozás, csak a sport, megnéztük a mérkőzést, aztán a Szilágyi vendéglőben ittunk egy sört. Más vendéglő nem nagyon volt abban az időben, és hosszú sort kellett kiállni egy sörért.

– Ön egész életében szoros kapcsolatban maradt a kosárlabdával...

– Az egyetem és a katonaság alatt is kosárlabdáztam a Bákói ASA csapatában. Hiányzott a mozgás akkor is, amikor hazajöttem, és elkezdtem tanítani az iskolában. Az akkori középiskolásokhoz jártam edzésekre, aztán más, egyetemet végzett barátok is hazakerültek, már lettünk ötven, és már külön csapatként játszhattunk a diákok ellen. Mivel ott vol-

őket egy mérkőzésre, pár hét múlva ők visszahívtak, később Szováta és Szászrégen is bekapcsolódott, így alakultak a sportbarátságok.

– Ebből nőtt ki magát aztán a Barátság Kupa, amelynek történetét a könyv második része tartalmazza...

– A 70-es évek vége felé már éreztük, hogy ennél valami több kellene, jó lenne szervezettebb formában

úgy éreztük, ez a folyamat megérdemel egy nagyobb terjedelmű és részletesebb összefoglalást, ezért vágtam bele a könyv megírásába. A városi könyvtárból kikertem az újságokat, végignéztem a sportrovatokat, és kijegyeztem mindent, ami csak fellelhető volt. Sorra vettem az eddigi 72 torna eredményeit, táblázatokat, statisztikákat készítettem, jegyeztem a rekordokat, a részvevők névsorát, hogy ki hány pontot dobott és mennyi büntetést szerzett. Mindent, ami csak megtalálható volt. Szerencsémre a feleségem, aki maga is tagja volt az egykori országos bajnok lánycsapatnak (Lukács Teréz – szerk. megj.), társam a kosárlabda iránti szenvedélyben is, tolerálta azt, hogy a régi újságok nem túl kellemes szaga megtöltötte a házat, ahogy elviselte a tornák szervezését, a részvételeket, bulikkal járó dolgokat is.

ahol nyolc csapat játszott. Azokban az időkben, amikor szó sem lehetett arról, hogy amatőr csapat külföldre utazzon, ott játszhaszon, nekünk nagy élményt jelentett az évi kétszeri találkozás a hat különböző városban. Az is komoly szervezést igényelt, hogy elutazhasunk egymáshoz, amikor a benzint jegyre adták és hétvégenként váltakozva járhattak a páros vagy páratlan rendszámú autók. Minden vendéglátó csapat a játék mellett igyekezett különleges élményt biztosítani a vendégeinek. Mi például volt, hogy a szárhegyi Lázár-kastély lovagtermében rendeztük meg a vacsorát. Ezzel kapcsolatban érdemes megemlíteni, hogy ezeken a találkozókön ott van a helyük a családoknak, feleségeknek, gyerekeknek is, azok körében is barátságok születtek. Volt olyan vacsora, ahol 162-en voltunk jelen... Ezek a számok is fontosak a pályán elért eredmények mellett.

– Közben nyilván kicserélődtek a játékosok is...

– Igen, és ennek is örülünk, hogy a generációváltás is megtörtént, úgy, hogy folytonos maradhatott a sorozat. Én magam még 70 évesen játszottam, és vannak mások is, akik az akkoriak közül még részt vesznek a találkozókön, ha nem is játékosként, de meghívottként. Van egy szabály, miszerint 30 évesnél fiatalabb játékos nem léphet pályára, de ez alól kivételek az öregfiúk fi ai. Így két olyan eset is volt, hogy egy családból három generáció játszott egyszerre. Az egyik épp az enyém, három Tóber József kosarazott együtt, én, a fi am és az unokám. Csíkszeredában is van erre példa, ahol Fazakas Attila szerepelt együtt a fiával és unokájával.

– Gyergyószentmiklós, Sepsiszentgyörgy, Szászrégen, Csíkszereda, Szováta és Székelyudvarhely. Ennek a hat városnak az öregfiúi alkotják a Barátság Kupa mezőnyét. Nem volt szó esetleg bővítéstől?

– Érdekeség, hogy volt ilyen próbálkozás, Marosvásárhely csapata is játszott velünk egyszer. De úgy döntöttünk, nem folytatjuk közösen. Ott ugyanis egytől egyig korábbi első osztályban szereplő vagy épp válogatott kosárlabdázók – például Czedula Róbert – alkották a csapatot, és magasan jobbak voltak, mint az addigi mezőny. Nem volt így élvezetes a játék. Így aztán maradt a hat addigi részvevő. Több csapattal már bonyolultabb is lenne a szervezés. Emlékeztetek az ilyen egyedi meccsek is, változatosabb tapasztalatot jelentenek, mint például az az edzőmérkőzés, amelyet Románia női válogatottja ellen játszhattunk, amikor Marosfőn edzőtáboroztak. Idén tavasszal Szováta lett volna a házigazda, de a járvány miatt ez elmaradt, és ugyanígy az őszi torna is. Remélem, jövőre visszaáll a rend.

Id. Tóber József és a több mint 500 oldalas kötet

FOTÓ: GERGELY IMRE

– Mi az, ami megmarad, milyen volt ez a negyven év az első torna óta?

– Egyik célunk volt, hogy népszerűsítsük a kosárlabdázást a fiatalok körében, a másik pedig, hogy barátságok kötődjenek, jól érezzük magunkat. A tornák hatása volt, hogy Székelyudvarhelyen, ahol alig létezett ez a sportág, rendszeresen városi bajnokságot szerveznek. A 80-as években Gyergyószentmiklóson is meg tudtuk szervezni a városi bajnokságot,

tam, segítettem az edzéseken, Basilides Tibor többször megbízott, hogy én vezessem a csapatokat különböző tornákon. A 60-as évek elején volt, hogy a fiú- és lánycsapatot egyszerre kellett irányítsam a Brassóban rendezett zónadöntőn. Nagy dolog volt, hogy mindkét csapattal megnyertük a tornát és továbbjutottunk az országos döntőre. Aztán játékezőként is tevékenykedtem. Az öregfiúk-csapat továbbra is megmaradt, sőt erősödött is. Nagy építkezések zajlottak a városban, számos mérnökember érkezett, akik itt játszottak tovább, például Kodács Attila, mások pedig innen kerültek el más városokba, Csíkszeredába, Sepsiszentgyörgyre, Székelyudvarhelyre, akik szintén tovább kosárlabdáztak ott. Elhívtuk

folytatni az amatőr kosárlabdázást. Mi, gyergyóiak eldöntöttük, hogy elhívjuk egyszerre a csapatokat és rendezünk egy tornát itt, Gyergyószentmiklóson. 1981 decemberében találkoztunk először így együtt, és a meccsek után nagy bulit szerveztünk Kilyénfalván, disznótoros vacsorával. A rendezvény és a hangulat mindenkinek megtetszett, és ott a szászrégeniek ki is jelentették, megszervezik a következő ilyen tornát. Azóta jön ez sorban, már negyven éve. Évente kétszer találkozunk, tavasszal és ősszel. Idén maradt el először, a mostani nyavalya miatt. Remélem, jövőre lesz folytatás...

A Barátság Kupáról közel húsz éve az udvarhelyi Lőrinczi Géza kiadott már egy füzetet, én azonban